

Verslag werksessie hbo-vaardigheden

Start en kennismaking

Twee deelnemers uit het VO zijn voor het eerst aanwezig bij een werksessie hbo-vaardigheden; voorheen deden zij mee bij LOB-CV. Deze groep heeft haar product echter klaar. Deze deelnemers spraken hun waardering uit voor de leidraad Profielwerkstuk; fijn dat deze werkgroep ook zo'n concreet product heeft opgeleverd waar de VO-scholen mee aan te slag kunnen. Ze zijn momenteel bezig de aanbevelingen uit de leidraad te implementeren in hun school.

Presentatie eerste resultaten vragenlijst m.b.t. PWS

Fokke geeft een presentatie van de eerste resultaten van de vragenlijst over de inrichting van het profielwerkstuk in de VO-scholen. Momenteel hebben 17 VO-scholen de vragenlijst ingevuld; op 10 mei wordt nog een keer een reminder verstuurd naar de overige VO-scholen. De intentie is om de respons richting 100% te krijgen, zodat we van alle aan het project deelnemende scholen een goed beeld hebben van de inrichting van het profielwerkstuk, zodat de projectorganisatie de samenwerking en de uitwisseling onderling zo goed mogelijk kan faciliteren.

Uit de respons tot nu toe kunnen de volgende (voorzichtige) conclusies worden getrokken:

- Op vrijwel alle scholen wordt veel belang gehecht aan de ontwikkeling van de (in de leidraad onderscheiden) vaardigheden via het PWS. De vaardigheid 'samenwerken' wordt door 4 van de 17 scholen weinig belangrijk gevonden. Dit uit zich ook in het feit dat de leerlingen van deze scholen het PWS vaak individueel maken. Ook aan de vaardigheid 'reflecteren' wordt door een viertal scholen minder belang gehecht cq aandacht besteed.
- Op ruim 40% van de scholen komt het voor dat het PWS individueel wordt gemaakt, en op 70% van de scholen dat het in tweetallen wordt gemaakt. In groepen van 3-4 leerlingen komt ook voor, maar slechts 3 scholen doen dit uitsluitend. Op vrijwel alle scholen vormen de leerlingen zelf een groep en kiezen daarna samen een onderwerp. Eerst een onderwerp kiezen en daarna een groep vormen komt slechts op 4 van de 17 scholen voor. De docent wordt in de meeste gevallen gekoppeld aan een groep op basis van het schoolvak waarbinnen zij een onderwerp willen kiezen.
- Het aantal uren dat docenten krijgen voor de begeleiding van een PWS loopt zeer uiteen, van geen extra uren, 3-4 uren, 5-6 uren of meer dan 6 uren. Op 30% van de scholen worden geen extra uren gegeven.
- Vrijwel alle scholen organiseren een plenair startmoment van het PWS en bijna 60% van de scholen organiseert presentaties van PWS-en door de eindexamenleerlingen. Zeer opvallend is dat slechts 1 school expliciet de koppeling maakt met het LOB-traject.
- Leerlingen kiezen hun onderwerp meestal op basis van hun favoriete schoolvak. Relatief vaak weten ze zelf ook al een onderwerp. De koppeling met hun keuze voor een vervolgopleiding wordt echter door weinig leerlingen gemaakt.
- Driekwart van de scholen werkt met een vaste planning en fasering van het PWS, en op 70% van de scholen maken leerlingen ook een plan van aanpak inclusief tijdsplanning en taakverdeling. Op vrijwel alle scholen geven de leerlingen ook een presentatie over hun PWS. Opvallend is dat op slechts 40% van de scholen leerlingen een rapportage over het PWS maken.

- Slechts 25% van de scholen biedt op vier of meer van de volgende onderwerpen extra ondersteuning: 1) inhoudelijke verdieping m.b.t. het onderwerp, 2) projectmatig werken, 3) onderzoeken, 4) samenwerken/vergaderen, 5) presenteren, 6) rapporteren. 15% van de scholen biedt niet of nauwelijks georganiseerde ondersteuning / begeleiding. Op de onderwerpen onderzoeken, projectmatig werken en presenteren wordt het vaakst extra ondersteuning geboden. Opvallend is dat extra ondersteuning bij samenwerken/vergaderen slechts op 2 scholen wordt geboden.
- Op 90% van de scholen worden vaste overlegmomenten ingepland met de begeleidend docent. Op 65% van de scholen kan de docent ook 'just in time' door groepen worden benaderd als er vragen/knelpunten zijn. De frequentie waarmee een voortgangsgesprek is ingepland loopt behoorlijk uiteen. Opvallend is dat bij 70% van de scholen deze frequentie eens per 4 weken of nog minder is. Alle scholen geven tussentijds feedback op inhoud, aanpak en planning van het PWS en beoordelen meer dan het eindproduct. Reflectie is voor veel scholen nog wel een aandachtspunt /verbeterpunt.

Concrete tips:

- Laat leerlingen het PWS in groepen van 3-4 leerlingen maken. Dit bevordert samenwerking en maakt het mogelijk om gezamenlijk een complexer of omvangrijker project te doen. Bovendien hebben docenten minder PWS-groepen om te begeleiden, waardoor de begeleiding intensiever en inhoudsrijker kan zijn.
- Laat de onderwerpkeuze van het PWS niet alleen maken vanuit reguliere schoolvakken; dit beperkt de mogelijkheden.
- Stuur bij de onderwerpkeuze op een veel explicietere koppeling met SLB / orientatie op de vervolgopleiding.
- Laat docenten een onderwerp kiezen dat zij graag willen begeleiden (zonder dat de namen van de leerlingen daarbij bekend zijn).
- Zorg voor een goede spreiding van PWS-en tussen collega's.
- PWS moet ergens in de taakbelasting worden opgenomen, zodat het geen 'sluitpost' wordt.
- Laat leerlingen ook een rapportage over het PWS maken.
- Besteed meer aandacht aan reflectie en samenwerken.

Aanbevelingen aan OCW

Brigitte Lenz van het ministerie van OCW heeft elke werkgroep gevraagd aan te geven wat zij nodig hebben om de regionale samenwerking VO-H(B)O een structureel karakter te kunnen geven. Reacties hierop waren:

- Het zou VO-scholen erg helpen als er ook voor het 'vak' profielwerkstuk een aparte havo en vwo syllabus beschikbaar zou zijn;
- Stimuleringsgelden moeten een structureel karakter krijgen en zo laag mogelijk in de organisatie worden ingezet, zodat mensen daadwerkelijk tijd en middelen krijgen om vorm te geven aan de samenwerking en uitwisseling;
- Beschikbaarheid van een website die ondersteunend werkt om onderling contact te leggen / faciliteren en waar concrete resultaten / voorbeelden / good practices kunnen worden gedeeld.